

інститут державного управління НАДУ; НАН України, Інститут економіки промисловості. – К. ; Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. — 184 с.

3. Завора Т. М. Комплексна система моніторингу соціальної безпеки регіону / Т. М. Завора, О. В. Чепурний // Соціально-економічні проблеми адаптації реального сектора в сучасних умовах: матеріали І Міжнародної наук.-практ. конф. – Д.: Цифрова типографія, 2013. – С. 20 – 22.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОЦІНКИ ОБ'ЄКТІВ ОБЛІКУ ЗА МСБО 37 «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, УМОВНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ТА УМОВНІ АКТИВИ»

Гордієнко Н. І., канд. екон. наук, професор, Попова Н. Г., магістр, Пономарьова Х. Р. магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

МСБО 37 розкриває методичні засади визнання, оцінки, погашення, використання забезпечень, розкриття у звітності інформації про об'єкти обліку, зазначені у розділі стандарту «Визначення». Для більшості вітчизняних підприємств окремі поняття, які подані у МСБО 37 є досить новими. Забезпечення тут тлумачиться як зобов'язання з невизначеним строком або сумою.

До умовних віднесено:

а) можливе зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих суб'єктом господарювання, або

б) існуюче зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки:

в) немає ймовірності, що вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення зобов'язання, або

г) суму зобов'язання не можна оцінити достатньо достовірно

Єдність у підходах до трактування терміну «умовні зобов'язання» на законодавчому рівні пояснюється тим, що ряд країн використали МСБО як основу для формування національного законодавства в сфері бухгалтерського обліку. Зокрема, ця єдність простежується у законодавстві таких країн як США, Польща, Болгарія, Україна, Білорусь, Казахстан, Індія. Окремою групою дослідників умовні зобов'язання розглядаються як зобов'язання, які виникають у майбутньому або як потенційні зобов'язання. У випадках, коли суб'єкт господарювання є солідарно й окремо відповідальним за зобов'язання, та частина зобов'язання, яка, за очікуванням, буде погашена іншими сторонами, розглядається як умовне зобов'язання.

П(С)БО 11 передбачає можливість відображення одного з його видів, – непередбачуваного зобов'язання, – не за балансом, а лише у примітках до річної фінансової звітності. Це суперечить одному з важливих принципів ведення

бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності: принципу обачності, за яким активи і доходи підприємства не повинні бути завищеними, зобов'язання й витрати – заниженими.

На сьогодні, у вітчизняній системі бухгалтерського обліку такого виду як перспективний не існує, однак певні його елементи закріплені у міжнародних стандартах обліку й звітності стосовно виявлення та прогнозування майбутніх подій. Зокрема, МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» пропонує враховувати майбутні події сьогодні шляхом створення забезпечень – зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення, умовних активів і зобов'язань.

Стислий порівняльний аналіз вимог національних й міжнародних стандартів щодо обліку забезпечень майбутніх витрат та платежів, розкриття інформації про умовні зобов'язання і активи, дозволяє зробити такі висновки:

Огляд чинних нормативних документів, наукової економічної літератури, спеціальних видань, показав наявність певних дискусійних положень щодо тлумачення й правил визнання в обліку забезпечень, розкриття інформації про умовні (непередбачені) зобов'язання і умовні (непередбачені) активи.

Дослідження наукових праць свідчать про неоднозначність тлумачення сутності поняття «забезпечення майбутніх витрат і платежів» та наявність двоїстості підходів при визначенні місця забезпечень у системі джерел фінансування діяльності підприємства. З'ясовано, що формування забезпечень є можливим наслідком виникнення у суб'єкта господарювання зобов'язання із невизначеними сумою або часом погашення, а не самим зобов'язанням.

Визначення поняття «забезпечення», критерії його визнання, мета створення та використання є тотожними. Однак, розділ МСБО 37, присвячений забезпеченням, на відміну від ПСБО 11, містить суттєво ширший діапазон необхідної та важливої інформації, якою варто керуватися при формуванні, оцінці, визнанні та відображенні забезпечень у бухгалтерському обліку. Крім того, положення міжнародного стандарту містять терміни та поняття, що є важливими для розрізнення забезпечень від інших зобов'язань.

Питання розкритті у звітності інформації про забезпечення наступних платежів, умовних зобов'язань і активів, згідно з національними та міжнародними стандартами обліку в наукових й фахових виданнях розглядаються досить стисло (за окремими аспектами). Це призводить до труднощів впровадження у практичну діяльність даних об'єктів обліку, недостатньо об'єктивного їх відображення в обліку та розкриття про них інформації у звітності, що може призвести до прийняття неправильних рішень.